

ЗВІТ

оцінки дієвості схем підтримки виробництва
електричної енергії, виробленої з відновлюваних
джерел енергії

2025

Зміст

Вступ	3
1. «Зелений» тариф	5
2. Механізм ринкової премії.....	13
3. Аукціони з розподілу квоти підтримки	15
4. Договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії.....	20
5. Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел.....	22
6. Механізм самовиробництва.....	23
6.1. Безвідсоткові кредити.....	25
6.2. Програма «ГрінДіМ».....	26

Вступ

Для вступу до Європейського Союзу Україна має повністю імплементувати положення законодавства Європейського Союзу. Сфера відновлюваних джерел енергії є частиною глави 15 “Енергетика” переговорних розділів про вступ відповідно до методології розширення Європейського Союзу.

Ключовим актом законодавства Європейського Союзу у сфері відновлюваних джерел енергії є Директива (ЄС) 2018/2001 Європейського Парламенту і Ради від 11 грудня 2018 р. про сприяння використанню енергії з відновлюваних джерел зі змінами внесеними Директивою (ЄС) 2023/2413 Європейського Парламенту та Ради від 18 жовтня 2023 р. про внесення змін до Директиви (ЄС) 2018/2001 Європейського Парламенту і Ради від 11 грудня 2018 р. (далі – RED III), Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2018/1999 від 11 грудня 2018 року про управління Енергетичним Союзом і пом’якшення наслідків зміни клімату, про внесення змін до регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 663/2009 і (ЄС) № 715/2009, директив Європейського Парламенту і Ради 94/22/ЄС, 98/70/ЄС, 2009/31/ЄС, 2009/73/ЄС, 2010/31/ЄС, 2012/27/ЄС і 2013/30/ЄС, директив Ради 2009/119/ЄС і (ЄС) 2015/652 і про скасування Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 525/2013.

Також, відповідно до статті 10 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства кожна Договірна Сторона Енергетичного Співтовариства (далі – Договірна Сторона) зобов’язується реалізовувати положення нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства з енергетики.

Згідно статті 2 рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства № 2021/13/MC-EnC від 30 листопада 2022 року та статті 2 рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства № D/2022/03/MC-EnC від 15 грудня 2022 року (далі – рішення Ради Міністрів), Договірні сторони мають імплементувати положення Директиви (ЄС) 2018/2001 Європейського Парламенту і Ради від 11 грудня 2018 р. про сприяння використанню енергії з відновлюваних джерел.

Пунктом (5) статті 2 RED III визначено, що «схема підтримки» означає будь-який інструмент, схему або механізм, що застосовується державою-членом або групою держав-членів, який стимулює до використання енергії з відновлюваних джерел шляхом зниження вартості такої енергії, підвищення ціни, за якою її можна продати, або збільшує, за допомогою обов’язку щодо відновлюваної енергії або іншим чином, обсяг купівлі такої енергії, у тому числі, між іншим, інвестиційна допомога, звільнення від сплати податків або їх зниження, повернення податків, схеми підтримки на основі обов’язку щодо відновлюваної енергії, зокрема ті, які

використовують «зелені» сертифікати, а також схеми прямої цінової підтримки, включно із «зеленими» тарифами та виплатами фіксованих або змінних премій.

Статтею 6(4) RED III, визначено, що держави-члени повинні принаймні кожні п'ять років оцінювати дієвість їхніх схем підтримки електроенергії з відновлюваних джерел і їхнього значного розподільного впливу на різні групи споживачів та на інвестиції. У ході такого оцінювання необхідно враховувати вплив можливих змін схем підтримки. У ході орієнтовного довгострокового планування, що регулює рішення про надання підтримки та структуру нової підтримки, потрібно враховувати результати такого оцінювання. Держави-члени повинні включати результати оцінювання до відповідних оновлень їхніх Національних планів з енергетики та клімату та звітів про прогрес згідно з Регламентом Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2018/1999 про управління Енергетичним Союзом і пом'якшення наслідків зміни клімату¹.

Положення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2018/1999 про управління Енергетичним Союзом і пом'якшення наслідків зміни клімату щодо Національного плану з енергетики та клімату та Національного звіту про прогрес у сфері енергетики та клімату імplementовані статтею 10 та статтею 29 Закону України «Про основні засади державної кліматичної політики»².

Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року (далі – НПЕК)³, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 червня 2024 р. № 587-р⁴.

Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року (далі – НПДВЕ) та план заходів з його імplementації, затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 761-р⁵ та є складовою НПЕК, в частині сектору відновлюваних джерел енергії.

Заходом 25 Плану заходів з виконання НПДВЕ, визначено підготовка та публікація звіту з оцінки дієвості схем підтримки виробництва електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Враховуючи зазначене, Міненерго підготовлено Звіт оцінки дієвості схем підтримки виробництва електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj/eng>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20#Text>

³ <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=17f558a7-b4b4-42ca-b662-2811f42d4a33&title=NatsionalniiPlanZEnergetikiTaKlimatuNaPeriodDo2030-Roku>

⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2024-%D1%80#Text>

⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2024-%D1%80#Text>

1. «Зелений» тариф

Відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії» (далі – Закон про АДЕ), «зелений» тариф – спеціальний тариф, за яким за купується електрична енергія, вироблена на об'єктах електроенергетики, зокрема на введених в експлуатацію черга будівництва електричних станцій (пускових комплексах), з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями).

“Зелений” тариф для виробників електроенергії з ВДЕ є політикою PM_D_WEM_02 НПЕК.

Надання компенсацій за обмеження виробників ВДЕ (за “зеленим” тарифом) при передиспетчеризації є політикою PM_IME_WEM_05 НПЕК.

Основним інструментом стимулювання розвитку сектору ВДЕ був «зелений» тариф, який запроваджено з 2008 року Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення «зеленого» тарифу»⁶.

«Зелений» тариф для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з енергії вітру, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт «зеленого» тарифу. Для суб'єктів господарювання, приватних домогосподарств і споживачів, у тому числі енергетичних кооперативів, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, «зелений» тариф встановлюється до 1 січня 2030 року. Фіксований мінімальний розмір «зеленого» тарифу для суб'єктів господарювання, приватних домогосподарств і споживачів, у тому числі енергетичних кооперативів, встановлюється шляхом перерахування в євро «зеленого» тарифу, розрахованого за правилами цього Закону, станом на 1 січня 2009 року за офіційним валютним курсом Національного банку України на зазначену дату. Також «зелений» тариф розрахований відповідно до вимог Закону щоквартально перераховуються у національну валюту за середнім офіційним валютним курсом Національного банку України.

Виконання гарантій держави щодо купівлі усієї електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії – вироблену

⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/601-17#Text>

лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за встановленим «зеленим» тарифом здійснюється гарантованим покупцем та постачальниками універсальних послуг в рамках виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії. У свою чергу, гарантований покупець та постачальники універсальних послуг отримують компенсацію від оператора системи передачі НЕК «Укренерго» за послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Вартість підтримки виробників відновлюваної енергії закладена в тарифі на передачу електроенергії НЕК «Укренерго».

Водночас система підтримки за моделлю “зеленого” тарифу через відсутність зворотних зв'язків та ринкового механізму ціноутворення не сформувала сталого підходу до розвитку відновлюваної енергетики в Україні.

Стрімке, більш ніж втричі протягом 2019-2021 років, зростання обсягів виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії створило ряд економічних і технічних викликів, пов'язаних як з відсутністю сталої фінансової системи оплати виробленої електричної енергії, так і з обмеженими можливостями Об'єднаної енергетичної системи України до інтеграції об'єктів відновлюваної електроенергетики.

Це призвело до значного збільшення виплат виробникам електричної енергії за “зеленим” тарифом та спричинило проблеми на ринку електричної енергії (обґрунтованість тарифів, дії учасників ринку тощо) і зростання обсягу субсидіювання, яке реалізоване через покладення спеціальних обов'язків на компанії - державне підприємство “Гарантований покупець” та НЕК “Укренерго”, що сформувало заборгованість державного підприємства “Гарантований покупець” перед виробниками за “зеленим” тарифом.

Також частиною третьою статті 8 Закону України “Про альтернативні джерела енергії” визначено, що Кабінет Міністрів України має право передбачити у державному бюджеті видатки на фінансову підтримку учасників ринку електричної енергії, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, відповідно до бюджетних запитів Міненерго, сформованих на підставі розрахунків, наданих НКРЕКП.

Однак відповідні пропозиції жодного разу не були включені до державного бюджету, що також вплинуло на збільшення заборгованості на ринку.

Крім фінансових викликів мали місце ризики технічного характеру, пов'язані із складністю забезпечення операційної безпеки Об'єднаної енергетичної системи України в умовах суттєвої частки відновлюваних джерел енергії. В Об'єднаній енергетичній системі України бракувало гнучких (маневрених) генеруючих потужностей, які необхідні для забезпечення інтеграції об'єктів відновлюваної енергетики, особливо з непрогнозованим графіком виробництва електричної енергії, що залежить від погодних умов. У підсумку це призводило до неекономічних режимів функціонування енергосистеми, в тому числі обмежень за командою оператора системи передачі відпуску електричної енергії об'єктами відновлюваної енергетики, які повинні бути в повному обсязі компенсовані за “зеленим” тарифом.

З метою врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики тодішнє Мінекоенерго в жовтні 2019 р. розпочало публічні дискусії з усіма заінтересованими сторонами, залучивши як медіатора Центр вирішення спорів та переговорів Секретаріату Енергетичного Співтовариства, за результатами яких досягнуто компромісних домовленостей, викладених в Меморандумі про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики в Україні (далі - Меморандум). Ключовими з них є:

з боку інвесторів - добровільна згода на зниження розмірів “зелених” тарифів, посилення відповідальності за небаланси, обмеження строків введення в експлуатацію сонячних електростанцій за моделлю “зеленого” тарифу;

з боку держави - забезпечення стабільної поточної оплати за вироблену електричну енергію, погашення накопиченої заборгованості та сприяння подальшому розвитку галузі на конкурентних та ринкових засадах.

Умови Меморандуму були імплементовані Законом України від 21.07.2020 № 810-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії” (далі – Закон № 810-IX), яким внесено відповідні зміни до Законів України “Про режим іноземного інвестування”, “Про альтернативні джерела енергії”, “Про ринок електричної енергії”, “Про оренду державного та комунального майна”.

01.08.2020 Закон № 810- IX набрав чинності.

Законом передбачається:

1) зменшення розмірів «зелених» тарифів з 01.08.2020 для об'єктів введених в експлуатацію з 01.07.2015 до 31.12.2019 для СЕС більше 1 МВт на 15%, для СЕС менше 1 МВт на 7,5% та для ВЕС на 7,5%;

2) зменшення розмірів «зелених» тарифів з 01.08.2020 для СЕС і ВЕС, введених в експлуатацію з 01.01.2020 на 2,5%;

3) встановлення з 01.08.2020 граничного розміру «зеленого» тарифу для об'єктів відновлюваної енергетики, що введені в експлуатацію до 30.06.2015, що дозволить зменшити розмір «зелених» тарифів для таких об'єктів до 47%;

4) обмеження обсягів введення в експлуатацію СЕС за «зеленим» тарифом, шляхом зменшення «зеленого» тарифу для СЕС встановленою потужністю від 1 до 75 МВт з 01.11.2020 на 30% та з 01.04.2021 на 60%. Для СЕС встановленою потужністю 75 МВт та більше з 01.11.2020 на 60%. Слід зазначити, що для ВЕС строки введення в експлуатацію залишилися незмінними;

5) запровадження з 2022 року (50% у 2021 році) повної відповідальності за небаланс своїх фактичних та акцептованих (прогнозних) графіків виробництва електроенергії для всіх виробників з ВДЕ, що створить для таких суб'єктів економічні стимули для підвищення точності прогнозування своїх графіків відпуску електричної енергії і сприятиме розвитку сектору балансуючих потужностей. При цьому розмір допустимої похибки прогнозування складатиме для ВЕС – 10%, для СЕС – 5%;

6) визначення оператора системи передачі відповідальним за компенсацію недовідпущеної виробниками з ВДЕ електричної енергії, внаслідок виконання ними диспетчерських команд на зменшення та/або обмеження навантаження, відповідно до методики, яка затверджується НКРЕКП;

7) надання державних гарантій стосовно незмінності законодавства, чинного на день прийняття цього Закону, для виробників за «зеленим» тарифом;

8) удосконалення аукціонної моделі підтримки, яке покликане зробити її більш прозорою, гнучкою та адаптивною.

Результатом прийняття Закону № 810-IX стала економія для споживачів та держави в обсязі близько 6 млрд грн на рік на, що загалом складає близько 2 млрд євро до кінця 2029 року.

Ураховуючи складну ситуацію в галузі, Україна не пішла на одностороннє зниження «зелених» тарифів, а досягла врегулювання цього питання шляхом тривалих переговорів з інвесторами, пошуку компромісів та укладення Меморандуму, який став основою відповідного закону.

Після прийняття Закону України від 21 липня 2020 р. № 810-IX рівень розрахунків державного підприємства «Гарантований покупець» з

виробниками за “зеленим” тарифом суттєво покращився. Також було розпочато погашення заборгованості перед виробниками за “зеленим” тарифом за рахунок залучення НЕК “Укренерго” кредитних коштів та випуску облігацій під гарантії держави.

Кабінетом Міністрів України прийнято, розроблену Міненерго, постанову від 11.10.2021 № 1049 «Про надання у 2021 році державної гарантії за зобов’язаннями приватного акціонерного товариства «Національна енергетична компанія «Укренерго», якою надано у 2021 році державну гарантію для забезпечення виконання боргових зобов’язань за кредитом, що залучається ПрАТ «НЕК «Укренерго» шляхом випуску та розміщення облігацій на міжнародних фондових ринках з метою погашення заборгованості перед ДП «Гарантований покупець» з подальшим погашенням заборгованості перед виробниками за «зеленим» тарифом.

ПрАТ «НЕК «Укренерго» здійснено випуск п’ятирічних зелених єврооблігацій сталого розвитку [Green and Sustainability-linked bonds] на суму 825 мільйонів доларів США з дохідністю 6,875%.

Щодо питання вирішення боргів на ринку електричної енергії, джерелом покриття витрат щодо виконання спеціальних обов’язків для забезпечення загальносупільних інтересів із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел є отримані НЕК «УКРЕНЕРГО» кошти в рамках виконання послуги з передачі електричної енергії.

Так, з метою зменшення перехресного субсидіювання та збалансованості механізму покладення спеціальних обов’язків (далі – ПСО) на ринку електричної енергії, Міненерго розроблено та Урядом прийнято постанову від 31.05.2023 № 632 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483»⁷, якою встановлено нову фіксовану ціну для побутових споживачів на рівні 4,32 грн/кВт*год спожитої електричної енергії, та продовжено дію постанови до 30.04.2025.

Зазначене рішення дозволило підвищити фінансову спроможність НЕК «УКРЕНЕРГО», зокрема, щодо виконання ПСО із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел.

Також Законом України від 21.08.2024 № 3915-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань використання термінології у сфері енергетики»⁸ внесено зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо спрямування доходу

⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/632-2024-%D0%BF#Text>

⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3915-20#Text>

НЕК «УКРЕНЕРГО», отриманого у 2024 році від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину, на погашення заборгованості перед учасниками ринку, зокрема, 50 % на погашення боргів перед ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел.

Реалізація зазначеного Закону України сприяла погашенню заборгованості в рамках виконання ПСО щодо забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел.

Також зазначаємо, що частиною шостою статті 65 Закону визначено, що гарантований покупець та виробник за «зеленим» тарифом при виникненні взаємної однорідної заборгованості мають право проводити зарахування зустрічних однорідних вимог між собою за взаємною згодою сторін. ДП «Гарантований покупець», керуючись зазначеними нормами, здійснив зарахування взаємних однорідних вимог та зменшив загальну заборгованість перед виробниками з відновлюваних джерел енергії.

Також у січні 2024 року НЕК «УКРЕНЕРГО» перерахувала 5,5 млрд грн ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» для виконання своїх боргових зобов'язань за послугу зі збільшення частки «зеленої» генерації. Оплату здійснено за рахунок коштів, які НЕК «УКРЕНЕРГО» залучило у Європейського банку реконструкції та розвитку під гарантію держави у грудні 2023 року. Таким чином, залучення додаткових кредитних коштів у міжнародних донорів для покриття заборгованості за електричну енергію, вироблену з відновлюваних джерел енергії, є ефективним механізмом для покращення розрахунків.

Крім того, з метою погашення заборгованості боргів на ринку Верховною Радою України 14.01.2025 прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у сферах енергетики і теплопостачання щодо удосконалення окремих положень, пов'язаних із веденням господарської діяльності та дією воєнного стану в Україні»⁹ (далі – Закон), який набрав чинності 09.02.2025, та який, зокрема, передбачає доповнення розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» пунктом 11⁵ такого змісту:

«11⁵. Установити, що тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом одного року з дня його припинення або скасування,

⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4213-20#Text>

підсумкова сума надлишково отриманого доходу за результатами діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у 2023 та 2024 роках використовується оператором системи передачі для таких цілей:

45 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуєчому ринку;

45 відсотків - на покриття витрат та погашення заборгованості оператора системи передачі перед гарантованим покупцем за договором про надання послуг із збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії з гарантованим покупцем;

10 відсотків - на покриття витрат та погашення заборгованості оператора системи передачі перед постачальниками універсальних послуг за договорами про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел з постачальником універсальних послуг з метою подальшої оплати постачальниками універсальних послуг електричної енергії, виробленої генеруючими установками приватних домогосподарств з використанням альтернативних джерел енергії».

За результатом перевірки ліцензованої діяльності оператора системи передачі за 2023 рік Регулятором визначено суму надлишково отриманого доходу за послугу з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у сумі понад 9 млрд грн, одночасно надлишково отриманий дохід за 2024 рік буде визначений за результатом перевірки НКРЕКП у 2025 році.

Також з метою виконання Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р, (далі – Ukraine Facility), розробила проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Дорожньої карти процесу відокремлення надбавки на відновлювану енергію від тарифу на послуги з передачі електричної енергії».

Дорожня карта передбачає заходи, спрямовані на вдосконалення чинного механізму ПСО із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії та зменшення накопичення боргів, що також узгоджується із зобов'язаннями, встановленими Європейською Комісією в рамках Плану «Ukraine Facility».

Метою розробленої Дорожньої карти є вдосконалення механізму фінансування виробництва електричної енергії для сталого розвитку відновлюваної енергетики (з урахуванням нових учасників на ринку електричної енергії – переможців аукціонів з розподілу квот підтримки), підвищення прозорості та фінансової ліквідності тарифу на послуги з

передачі електричної енергії та забезпечення цільового використання коштів оператором системи передачі (далі – ОСП) в умовах поточного механізму підтримки виробників енергії з альтернативних джерел.

Для досягнення відокремлення надбавки ВДЕ від тарифу на послуги з передачі електричної енергії (далі – надбавка ВДЕ) у Дорожній карті передбачено перехід з урахуванням впровадження перехідного періоду до 01.01.2030.

Протягом перехідного періоду з 01.01.2026 по 31.12.2029 (включно) передбачається, що витрати ПСО ВДЕ залишаються складовою тарифу на послуги з передачі електричної енергії, при цьому сума чинної підтримки ВДЕ зазначатиметься окремим рядком тарифу на передачу в платіжному рахунку (видається ОСП користувачам мережі передачі, таким як постачальники, оператори систем розподілу (далі – ОСР), інші користувачі, що підключені до мережі передачі), адміністрування надбавки ВДЕ здійснюватиметься ОСП, яка спрямовуватиметься з боку ОСП до гарантованого покупця та постачальників універсальних послуг для забезпечення розрахунків з виробниками ВДЕ. ОСП має вести окремий облік витрат та доходів, пов'язаних з ПСО ВДЕ, на рахунках ОСП окремо від витрат на послуги з передачі.

Впровадження нової надбавки ВДЕ передбачено з 01.07.2026 для Переможців аукціонів з урахуванням закінчення терміну дії «зеленого» тарифу з 01.01.2030. Зазначене має призвести до створення стабільного та стійкого фінансового середовища для подальшого розвитку сектору ВДЕ.

Отже, Україна вживає всіх можливих заходів щодо забезпечення стабільності роботи енергосистеми в умовах російської військової агресії, погашення боргів на ринку, виконання вимог ЄС щодо наближення українського законодавства до законодавства ЄС в енергетичній сфері та забезпечення подальшого «зеленого» переходу, декарбонізації й розвитку відновлюваної енергетики.

2. Механізм ринкової премії

Статтею 1 Закону про АДЕ визначено, зокрема, що механізм ринкової премії - система стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, за якою гарантований покупець виплачує суб'єктам господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, та суб'єктам господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, різницю між розміром "зеленого" тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї) та розрахунковою ціною, визначеною у порядку, встановленому Законом України "Про ринок електричної енергії".

Механізм ринкової премії для виробників електроенергії з ВДЕ (feed-in premium) є політикою PM_D_WEM_05 НПЕК.

Можливість вибору виробниками ВДЕ форми участі у ринку та вільного переходу між ними є політикою PM_IME_WEM_07

Механізм ринкової премії був запроваджений Законом України від 30.06.2023 № 3220-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України» (далі – Закон № 3220-IX), зокрема, шляхом внесення змін до статті 65 Закону «Про ринок електричної енергії».

На виконання Закону № 3210-IX НКРЕКП було прийнято постанову від 24.01.2024 № 178 «Про внесення змін до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»¹⁰, відповідно до якої:

- внесено зміни до Порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, зокрема, щодо визначення вартості послуги за механізмом ринкової премії та процедури укладення договору про надання послуги за механізмом ринкової премії;

- затверджено Типовий договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії;

- врегульовано питання входу-виходу об'єкта електроенергетики з балансуєючої групи гарантованого покупця. Тобто, один об'єкт електроенергетики може бути в балансуєючій групі, а інший здійснювати

¹⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0178874-24#Text>

діяльність на сегментах ринку і отримувати різницю між «зеленим» тарифом та ринковою (розрахунковою) ціною.

При виході з балансуєчої групи гарантованого покупця «зелений» тариф не анулюється, ліцензіат або окремий об'єкт може повернутись в балансуєчу групу і продовжувати здійснювати відпуск електричної енергії за «зеленим» тарифом.

Фінансування механізму ринкової премії буде відбуватися у порядку визначеному законодавством і не передбачатиме залучення коштів з державного та місцевих бюджетів.

Механізм ринкової премії створює умови, щоб виробники електроенергії з ВДЕ могли стати повноцінними учасниками ринку і самостійно продавати вироблену електроенергію, зменшуючи свої небаланси та оптимізуючи доходи.

Протягом 2022-2025 років 226 об'єктів відновлюваної енергетики загальною встановленою потужністю 1 454 МВт вийшли з балансуєчої групи Гарантованого покупця та підписали договір про надання підтримки за механізмом ринкової премії. З них:

Вид генерації:	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	Потужність, МВт	Об'єктів, одиниць	Потужність, МВт	Об'єктів, одиниць	Потужність, МВт	Об'єктів, одиниць
СЕС	205	33	107,3	47	254	61
ВЕС	-	-	560	12	65	3
малі ГЕС	11	2	1	4	22	8
Біомаса/біогаз	6	4	1,7	2	221	50
Всього	222	39	670	65	562	122

Разом з тим, через нестабільність ситуації на ринку електричної енергії протягом 2022-2024 років до балансуєчої групи гарантованого покупця повернулось 28 об'єктів відновлюваної енергетики загальною встановленою потужністю 161,8 МВт більшість з яких є об'єктами сонячної генерації.

Отже, механізм ринкової премії як один з інструментів забезпечення стабільного розвитку відновлювальної енергетики в Україні створює умови для виробників електричної енергії з відновлюваних джерел ставати самостійними учасниками ринку, продавати електроенергію та оптимізувати свої доходи. Серед основних переваг цього механізму є зменшення залежності від державних виплат та сприяння інтеграції об'єктів відновлюваної енергетики в ринкове середовище.

3. Аукціони з розподілу квоти підтримки

Статтею 1 Закону про АДЕ визначено, зокрема, що аукціон з розподілу квоти підтримки (аукціон) - спосіб визначення суб'єктів господарювання, які набувають право на підтримку у виробництві електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями).

Система аукціонів з розподілу квоти підтримки для ВДЕ є політикою PM_D_WAM_13 НПЕК.

Система аукціонів з розподілу квоти підтримки за моделлю фіксованого тарифу була запроваджена Законом України від 25.04.2019 № 2712-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»¹¹ (далі – Закон № 2712-VIII), зокрема шляхом доповнення Закону про АДЕ статтею 9³ «Стимулювання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку».

На виконання Закону № 2712-VIII було прийнято ряд нормативно-правових актів, зокрема:

- Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 27.12.2019 № 1175 «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»¹², якою затверджено Порядок проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, Порядок відбору операторів електронних майданчиків для забезпечення проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки та визначено ДП «Прозорро.Продажі» адміністратором електронної торгової системи, у якій проводитимуться аукціони;
- Міністерством енергетики України видано наказ від 14.09.2020 № 596, яким затверджено Типовий договір про проведення електронних аукціонів з розподілу квоти підтримки між замовником аукціону та оператором електронного майданчика;
- НКРЕКП прийнято постанову від 13.12.2019 № 2803, якою затверджено Типовий договір купівлі-продажу електричної енергії між

¹¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2712-19#Text>

¹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1175-2019-%D0%BF#Text>

гарантованим покупцем та суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку.

Законом № 810-IX внесено зміни до аукціонної моделі підтримки з урахуванням провідного світового досвіду, а саме:

визначення Кабінету Міністрів відповідальним за встановлення графіку проведення аукціонів на наступний рік;

визначення окремих областей (регіонів) для будівництва об'єктів відновлюваної енергетики;

визначення максимальних величин потужності об'єкта електроенергетики або черги (пускового комплексу) об'єкта електроенергетики, щодо якого суб'єкт господарювання може набути право на підтримку на відповідному аукціоні;

проведення аукціонів із визначеними дахами та/або фасадами будівель та інших капітальних споруд, що надаються в оренду для будівництва об'єктів відновлюваної енергетики, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання з визначеними технічними параметрами та технічними умовами на приєднання до електричної мережі;

уточнення розмірів максимальних цінових пропозицій учасників аукціону за видами альтернативних джерел;

На виконання Закону 810-IX Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 02 серпня 2022 р. № 889 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 23 травня 2018 р. № 420 і від 27 грудня 2019 р. № 1175»¹³, якою, зокрема, внесено зміни до порядку проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки.

Законом № 3220-IX внесено зміни до аукціонної моделі підтримки з урахуванням провідного світового досвіду, а саме:

надання підтримки за результатами аукціону з розподілу квот шляхом викупу електричної енергії за механізмом ринкової премії (модель контрактів на різницю) замість фіксованого тарифу;

спрощення вимог до учасників аукціонів;

проведення аукціонів на будівництво об'єктів відновлюваної енергетики разом з установками зберігання енергії;

визначення окремих годин доби, протягом яких може надаватися підтримка за результатами проведення аукціону;

визначення профілів навантажень об'єктів відновлюваної енергетики, щодо яких за результатами аукціону набуто право на підтримку;

скорочення терміну договору переможця аукціону з 20 до 12 років.

¹³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-2022-%D0%BF#n10>

На виконання Закону № 3220-IX було прийнято ряд нормативно-правових актів, зокрема:

- постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2024 р. № 232 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 23 травня 2018 р. № 420 і від 27 грудня 2019 р. № 1175»¹⁴, якою, зокрема, внесено зміни до порядку проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки;
- постанова НКРЕКП від 24 січня 2024 р. № 178 «Про внесення змін до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», якою, зокрема, затверджено типовий договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії.

Слід зазначити, що враховуючи складну фінансово-економічну ситуацію в галузі, описану у розділі 1 «Зелений» тариф, та те, що ДП «Гарантований покупець» було укладено попередніх договорів купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом на обсяг встановленої потужності об'єктів відновлюваної енергетики більш ніж 10 ГВт, які мали б бути введені в експлуатацію протягом 2020-2022 років, початок проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки був відтермінований до врегулювання ситуації в галузі.

У 2024 році Кабінетом Міністрів України було прийнято розпорядження від 13.08.2024 № 757-р «Деякі питання проведення пілотних аукціонів з розподілу квоти підтримки у 2024 році»¹⁵, яким встановлено додаткову річну квоту підтримки та графік проведення пілотних аукціонів з розподілу квот підтримки відновлюваної енергетики на 2024 рік. Зокрема, квота для СЕС - 11 МВт, для ВЕС – 88 МВт, для інших видів (біомаса, біогаз, малі ГЕС) – 11 МВт. Обсяги квот підтримки визначені з урахуванням поточного стану реалізації та наявності проектів відновлюваної енергетики за пропозиціями оператора системи передачі НЕК «Укренерго».

За результатами прийняття відповідного розпорядження протягом жовтня-листопада 2024 року відбулись пілотні аукціони з розподілу квот підтримки відновлюваної енергетики:

на аукціоні з розподілу 11 МВт квоти підтримки виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання, запланованого на 31.10.2024, – не визначено переможця через відсутність поданих заявок щодо участі у відповідному аукціоні;

¹⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232-2024-%D0%BF#n2>

¹⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/757-2024-%D1%80#Text>

на аукціоні з розподілу 11 МВт квоти підтримки виробництва електричної енергії з інших видів альтернативних джерел енергії (крім енергії сонячного випромінювання, енергії вітру, доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), проведеному 14.11.2024, – визначено переможця з загальною потужністю проекту 900 кВт та ціною пропозицією 11,1 євроцентів за одну кВт·год згенерованої електричної енергії;

на аукціоні з розподілу 11 МВт квоти підтримки виробництва електричної енергії з енергії вітру, запланованого на 29.11.2024, – не визначено переможця через відсутність конкуренції на аукціоні, що відповідно до вимог статті 9³ Закону «Про альтернативні джерела енергії» є обов’язковою умовою проведення аукціонів, оскільки була подана лише одна заявка.

Проведення пілотних аукціонів дозволило протестувати технічну платформу для запуску та проведення відповідних аукціонів. У той же час, аналіз результатів їх проведення показав низьку зацікавленість інвесторів щодо участі у відповідних аукціонах. Це обумовлено декількома причинами, зокрема, тим, що механізм ринкової премії впроваджений у вигляді контрактів на різницю, а не у вигляді «чистої» ринкової премії; наявністю на момент проведення пілотних аукціонів ліміту на максимальну потужність, яку може отримати один учасник за результатами аукціону, не більше 25% річної квоти підтримки; наявністю заборгованості на ринку електричної енергії; воєнними ризиками та іншим.

Верховною Радою України 14 січня 2025 року прийнято Закон № 4213-IX «Про внесення змін до деяких законів України у сферах енергетики і теплопостачання щодо удосконалення окремих положень, пов’язаних із веденням господарської діяльності та дією воєнного стану в Україні», яким, зокрема, передбачається збільшення частки щодо якої один суб’єкт господарювання може набути право на підтримку за результатами аукціону з 25 до 50 відсотків від загальної річної квоти підтримки.

У той же час, з метою забезпечення успішного проведення подальших аукціонів існує необхідність внесення і інших змін до діючого законодавства України щодо удосконалення умов проведення аукціонів з розподілу квот підтримки відновлюваної енергетики з урахуванням потреб інвесторів у сферу відновлюваної енергетики та діючої ситуації в Україні.

Надалі, прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 № 1195-р «Деякі питання проведення аукціонів з розподілу

квот підтримки відновлюваної енергетики на 2025 рік та встановлення індикативних прогнозних показників річних квот підтримки на 2026 – 2029 роки»¹⁶, яким, зокрема, визначені квоти для СЕС – 33 МВт, для ВЕС – 250 МВт, для інших видів (біомаса, біогаз, малі ГЕС) – 47 МВт.

¹⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1195-2024-%D1%80#Text>

4. Договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії

Договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, укладається між суб'єктом господарювання, який має намір продавати електричну енергію, вироблену на об'єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі), що використовує альтернативні джерела енергії, у будь-який час до початку будівництва та/або введення в експлуатацію відповідного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу), або виробником електричної енергії у період експлуатації об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу), що використовує альтернативні джерела енергії, та споживачем, електропостачальником або трейдером.

За договором про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, виробник зобов'язується придбавати у споживача, електропостачальника або трейдера та оплачувати послугу із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, якщо у періоді, визначеному сторонами договору, значення індикативного показника ціни на електричну енергію на ринку електричної енергії України перевищує допустимий верхній граничний рівень можливого коливання значень такого показника, а споживач, електропостачальник або трейдер зобов'язується придбавати у виробника та оплачувати послугу із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, якщо в такому періоді значення індикативного показника ціни на електричну енергію на ринку електричної енергії України є нижчим за допустимий нижній граничний рівень можливого коливання значень такого показника.

Прямі договори купівлі-продажу електроенергії між виробниками та кінцевими споживачами енергії (корпоративні PPA) є політикою PM_D_WEM_06 НПЕК.

Договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, був запроваджений Законом України від 29.07.2022 № 2479-IX «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування», зокрема шляхом доповнення Закону про ринок частиною сьомою статті 71 та Закону про АДЕ статтею 9⁵ «Послуга із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел».

Законом № 3220-IX було внесено зміни, зокрема, розширено перелік контрагентів для укладання договору про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, окрім споживача на електропостачальника та трейдера. Окрім того, право НКРЕКП встановлювати максимальний строк дії двосторонніх договорів тепер не розповсюджується на договори, укладені виробниками електроенергії з ВДЕ.

Ці зміни створили можливості для бізнесу, який виробляє електроенергію з ВДЕ чи планує стати таким виробником, шукати партнерів для довгострокових двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії ще на етапі розроблення проекту.

У січні 2025 року укладено перший пілотний договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, між вітровою електростанцією потужністю 100 МВт та промисловим підприємством строком на 1 рік.

Ураховуючи початок переговорів про вступ України до Європейського Союзу, вимоги щодо регулювання прямих договорів повинні бути гармонізовані з вимогами щодо прямих договорів в Європейському Союзі та вимогами щодо їх фінансової та банківської привабливості. Наразі опрацьовується питання щодо розширення та деталізації українського законодавства у сфері застосування корпоративних РРА.

5. Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел

Законом № 3220-IX, зокрема передбачено впровадження реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з ВДЕ.

На виконання відповідних вимог Закону № 3220-IX Кабінетом Міністрів України, зокрема, прийнято постанову від 27.02.2024 № 227 «Про запровадження гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії».

НКРЕКП визначена адміністратором реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії (далі – Реєстр).

Восени цього року відбувся запуск реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії. На сьогодні у відповідному Реєстрі вже зареєстровано понад 1000 учасників, відбувається активна видача гарантій походження та торгівля ними між учасниками ринку. Зокрема, протягом серпня – грудня 2024 року було видано близько 3,7 млн гарантій походження електричної енергії, виробленої з ВДЕ.

Перші торги гарантіями походження відбулися у жовтні цього року на платформі АТ «Оператор ринку». Ціна склала 13 грн/МВт*год або близько 0,3 євроценти /МВт*год.

Наразі продовжується робота з розробки протоколу домену для України з метою надання його до Асоціації органів-емітентів (AIB) та подальшого забезпечення інтеграції українського реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, з реєстрами країн Європейського Союзу.

6. Механізм самовиробництва

Статтею 1 Закону про АДЕ визначено, зокрема, що механізм самовиробництва - схема підтримки активних споживачів, призначена для власного споживання електричної енергії, за якою відбувається взаєморозрахунок вартості обсягу відпуску електричної енергії в електричну мережу генеруючими установками таких споживачів та вартості обсягу відбору ними електричної енергії з електричної мережі, з урахуванням вартості послуг з передачі та/або розподілу електричної енергії;

Статтею 1 Закону про ринок визначено, зокрема, що активний споживач - споживач, у тому числі приватне домогосподарство, енергетичний кооператив та споживач, який є замовником енергосервісу (як до, так і після переходу до замовника за енергосервісним договором права власності на майно, утворене (встановлене) за енергосервісним договором), що споживає електричну енергію та виробляє електричну енергію, та/або здійснює діяльність із зберігання енергії, та/або продає надлишки виробленої та/або збереженої електричної енергії, або бере участь у заходах з енергоефективності та управління попитом відповідно до вимог закону, за умови що ці види діяльності не є його основною господарською або професійною діяльністю.

Підтримка активних споживачів за механізмом самовиробництва здійснюється шляхом гарантування викупу обсягу електричної енергії, виробленої та відпущеної такими активними споживачами на підставі укладеного договору купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва, що є додатком до договору про постачання електричної енергії споживачу.

Підтримка активних споживачів за механізмом самовиробництва (net billing) є потілкою PM_IME_WEM_02 НПЕК.

Стимулювання розвитку розподіленої генерації електричної енергії з відновлюваних джерел енергії на період до 2030 року є політикою PM_IME_WAM_05 НПЕК.

Механізм самовиробництва був запроваджений Законом № 3210-IX, зокрема шляхом доповнення Закону про ринок статтею 58¹ та Закону про АДЕ статтею 9⁶.

На виконання Закону № 3210-IX НКРЕКП було прийнято ряд нормативно-правових актів, зокрема:

- постанова НКРЕКП від 29.12.2023 № 2651 «Про затвердження Порядку продажу та обліку електричної енергії, виробленої активними споживачами, та розрахунків за неї»¹⁷;
- постанова НКРЕКП від від 29.12.2023 № 2649 «Про затвердження Змін до Кодексу системи передачі»¹⁸;
- постанова НКРЕКП від 10.01.2024 № 2 «Про затвердження Змін до Кодексу систем розподілу (щодо активних споживачів)»¹⁹;
- постанова НКРЕКП від 10.01.2024 № 3 «Про затвердження Змін до Правил роздрібного ринку електричної енергії»²⁰;
- постанова НКРЕКП від 10.01.2024 № 57 «Про затвердження Змін до Кодексу комерційного обліку електричної енергії»²¹;

За оперативною інформацією, отриманою від операторів систем розподілу, протягом 2024 року було введено близько 350 активних споживачів загальною встановленою потужністю понад 70 МВт.

¹⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2651874-23#Text>

¹⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2649874-23#Text>

¹⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002874-24#Text>

²⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0003874-24#Text>

²¹ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0057874-24#Text>

6.1. Безвідсоткові кредити

З метою впровадження програми доступного (безвідсоткового) кредитування фізичних осіб для придбання та встановлення генеруючого обладнання для виробництва електричної енергії у власних домогосподарствах, зокрема, встановлення ними фотоелектричних модулів та/або вітрових електроустановок було розроблено Порядок надання фінансової державної підтримки фізичним особам, які встановлюють у власних домогосподарствах генеруючі установки, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 № 673²² (далі – Порядок про підтримку фізичних осіб), відповідно до якого було розроблено програму «Енергонезалежність фізичних осіб –власників домогосподарств»²³.

Порядок про підтримку фізичних осіб визначає умови, критерії та механізм надання фінансової державної підтримки фізичним особам, які встановлюють у власних домогосподарствах генеруючі установки, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (далі – фізичні особи), шляхом здешевлення вартості кредитів (далі – державна підтримка).

Державна підтримка надається з метою здешевлення вартості кредитів, залучених для придбання та встановлення фотоелектричних модулів та/або вітрових електроустановок, встановленою потужністю від 1 кВт до 10 кВт, разом із гібридними інверторами, що здатні працювати як в автономному, так і в синхронному із зовнішньою мережею режимі, та установками зберігання енергії ємністю від 1 кВт•год на кожен 1 кВт встановленої потужності генеруючої установки.

Максимальна сума кредиту, що надається фізичній особі протягом строку, має не перевищувати 480 тис. гривень на придбання та встановлення гібридної системи електропостачання, а максимальний строк кредитування, не перевищує десяти років.

Детальна інформація розміщена на офіційному веб-сайті Фонду розвитку підприємництва

²² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2024-%D0%BF#Text>

²³ <https://bdf.gov.ua/programs/prohrama-enerhonezalezhnistfizychnykh-osib-vlasnykiv-domohospodarstv-2/>

6.2. Програма «ГрінДІМ»

Програма «ГрінДІМ»²⁴ розроблена відповідно до Закону України «Про Фонд енергоефективності»²⁵ від 08 червня 2017 року № 2095-VIII.

Метою Програми є стимулювання та підтримка ініціатив щодо впровадження заходів з енергоефективності, здійснення яких забезпечує зменшення споживання енергетичних ресурсів, включаючи заходи, спрямовані на збільшення частки енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, шляхом надання грантів для часткового відшкодування вартості обладнання та матеріалів під час впровадження заходів щодо збільшення частки електроенергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії у житловому секторі.

Також, ключова ціль — збільшення частки енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у вітчизняних системах виробництва електроенергії і тепла, та реалізація заходів щодо підвищення енергоефективності та енергетичної безпеки житлового сектора.

Програмою «ГрінДІМ», запровадженою у травні 2024 року, передбачено, що держава компенсує до 70% вартості обладнання сонячних електростанцій та/або теплових насосів, придбаних ОСББ та ЖБК.

Максимальна сума компенсації: до 1 млн грн на встановлення СЕС, до 2 млн грн - на встановлення теплових насосів, до 3 млн грн - якщо одночасно встановлюється СЕС і тепловий насос. Для участі у програмі «ГрінДІМ» необхідно звернутись до Фонду енергоефективності²⁶.

²⁴ <https://eefund.org.ua/greendim/>

²⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2095-19#Text>

²⁶ <https://eefund.org.ua/>